

Univerzálna masť na bradavky pri bolesti bradaviek

Boleť bradaviek dojčiacich matiek je jedna z najpodceňovanejších a pritom najzávažnejších bolestí, aké v medicíne existujú. Táto bolesť a rany na bradavkách (ragády) sa často banalizujú („ide len o popraskané bradavky“) a popiera, napriek tomu, že ju matky často opisujú ako „horšiu ako pôrod“. Ide pritom o bolesť, ktorú matka v takejto intenzite podstupuje mnohokrát za deň. Navyše, ak sa bradavky efektívne neliečia, tak sa bolesť stupňuje a rozsah poškodenia bradaviek sa zväčšuje. Preto si bolestivé bradavky vyžadujú účinnú liečbu, ktorej súčasťou okrem odstránenia príčiny bolesti, zlepšenia prisatia a zlepšenia dojčenia môže patriť aj univerzálna masť na bradavky. Jednotlivé zložky univerzálnej masti sú dôležité z hľadiska liečby bradaviek a odstránenie bolesti tak, aby mohlo dojčenie pokračovať.

Je zaujímavé, že existuje ochota liečiť antibiotikami mastitídu matky, ale liečiť krvácajúce či hnisajúce bradavky lokálnou liečbou univerzálnou masťou sa prezentuje ako problém. Pritom sa v praxi stretávame často s tým, že matka skúša jednu mastičku za druhou a jej stav sa len zhoršuje. Masti s obsahom lanolínu podľa štúdií predstavujú rizikový faktor pre zhoršenie kvasinkovej infekcie na prsníku s poranenými bradavkami. Realita je taká, že ak matky nedostanú adekvátnu liečbu bolesti bradaviek, tak prejdú na kŕmenie umelým mliekom z fľaše. Toto je faktor, ktorý je opomínaný. To, že má matka prestať pri bolestivých bradavkách dojčiť, je veľmi časté odporúčanie.

Pri bolestivých bradavkách ide o kombináciu príčin a bolestivé bradavky sa reálne liečia oveľa horšie ako mnohé iné rany na tele vzhľadom na to, že sa dieťa z prsníka mnohokrát za deň dojčí, čo predlžuje dobu liečby aj pri ideálnej liečbe. Ďalší dôvod, pre ktorý matka potrebuje efektívne riešenie je:

- bolesť bradavky a prsníka je mimoriadne závažná a zásadná, a často nedoceňovaná
- bolesť bradavky si vyžaduje rýchle a efektívne riešenie, pretože je akútna a reálne hrozí, že matka prestane dojčiť z dôvodu nevydržateľnej bolesti – a toto je dôvod, pre ktorý je v masti betametazón
- liečba bradaviek je veľmi náročná, a ak nie je efektívna, môže byť veľmi zdĺhavá a trvá 6 – 8 týždňov.

K jednotlivým zložkám univerzálnej masti nie sú výhrady ani tak z hľadiska jeho použitia matkou, ako z hľadiska toho, že ide o dojčiacu matku - a teda z hľadiska dieťaťa. Lenže masť si matka natiera v tenkej vrstve po nadojčení bábätko, mupirocín, flukonazol a betametazón sa rýchlo vstrebávajú, a tak bábätko pri dojčení reálne nedostane žiadne z liečiv – toto je dôležité. Tieto obavy z hľadiska bábätko sú teda naozaj teoretické, nehovoriac o tom, že keď by bábätko potrebovalo kortikosteroidy, antimykotiká či antibiotiká v rozličných iných situáciách, ktoré by ono dostávalo priamo, tak by sa pri ich použití neváhalo.

Bábätko teda pri používaní univerzálnej masti do tráviaceho traktu žiaden liek nedostane a v materskom mlieku tiež nie.

Univerzálna masť je univerzálna, pretože obsahuje všetky zložky, ktoré sú potrebné na riešenie rozličných príčin bolesti bradaviek alebo faktorov, ktoré bolesť bradaviek zhoršujú. Matka s bolestivými bradavkami (ktoré vedú skutočne do viesť bolesť za hranicu únosnosti) nemá čas, aby skúšala rozličné možnosti a krémy. Potrebuje niečo, čo skutočne zaberie, v opačnom prípade je reálne riziko, že prestane dojčiť. Riziká nedojčenia sú síce často nedocenené, ale sú skutočné, a to nielen pre bábätko, ale aj pre matku.

Samozrejme, že je prvoradé predchádzať bolesti bradaviek, a ak k bolesti dôjde, upraviť najprv polohu a prisatie, čo často odstráni bolesť. Úprava polohy a prisatia musí vždy predchádzať použitiu univerzálnej masti. Ak sú poloha a prisatie upravené, je univerzálna masť ďalší krok.

Univerzálna masť podľa Dr. Jacka Newmana obsahuje:

1. Mupirocín (2% masť). Na trhu s názvom *Bactroban*. Je to antibiotikum a pôsobí proti baktériám, vrátane *S. aureus* a MRSA. *S. aureus* sa na poškodených bradavkách nachádza často a pravdepodobne zhoršuje stav bradaviek bez ohľadu na to, aká je pôvodná príčina bolestivosti bradaviek. Mupirocín zaberá do

určitej miery aj na *Candida albicans*. Niekedy, keď nie je k dispozícii nič iné, tak samotný mupirocín môže pomôcť pri liečbe bradaviek. Mupirocín je bezpečný pre bábätko, hoci nie je pravdepodobné, že by z neho bábätko niečo dostalo. Navyše mupirocín sa v tele rýchlo metabolizuje a zničí sa skôr, než by sme ho dokázali v krvi zmerať.

2. Betametazón (masť). S názvom *Beloderm*. Je to kortikosteroid a znižuje zápal. Veľká časť bolesti, ktorú matky pociťujú, keď majú bolestivé bradavky, je spôsobená zápalom. Červená koža bradavky/dvorcov je ďalší znak zápalu. Tým, že sa zníži vďaka betametazónu zápal, tak sa zníži bolesť, ktorú matka cíti. To je pre ňu dôležité, aby dokázala pokračovať v dojčení.

3. Flukonazol vo forme prášku, ktorý sa pridáva do masti tak, aby jeho koncentrácia bola 2%. Flukonazol pôsobí proti plesniam a je účinný proti *Candida albicans*.

RECEPT na univerzálnu masť

Recept na univerzálnu masť môžete ako lekár napísať takto:

Bactroban ung 15,0

Beloderm ung 15,0

*Fluconazol 0,6 **

M.f. ung.

DS: V tenkej vrstve natierať na bradavky a dvorce po každom dojčení. Pred dojčením nezmyvať. Liečbu neprerušovať až do úplného ustúpenia príznakov a bolesti.

** Možno použiť Diflucan, Mycomax, Fluco Sandoz, atď.*

A ešte zdôvodnenie použitia betametazónu – práve kombinácia s betametazónom sa ukázala ako tá, ktorá eliminuje to, že matka najprv neúspešne skúša množstvo možností, kým sa odpracuje k reálnemu riešeniu. Navyše dojčiaca matka s akútnou bolestivou bradavkou nemá celé mesiace na to, aby testovala rozličné možnosti. Ak sa problém s bolestivými bradavkami nebude riešiť tak, aby prestala pociťovať bolesť (čomu pri univerzálnej masti vďaka práve betametazónu), tak skutočne môže prestať dojčiť. Betametazón je v univerzálnej masti ešte opodstatnenejší než pri iných dermatologických problémoch vzhľadom na to, že ide o akútnu bolesť, o špecifickú situáciu, pri ktorej je bradavka neustále namáhaná a nachádza sa dlhý čas z dňa pod tlakom a v mokrom prostredí. Ide o miesto tela s množstvom nervových zakončení a tiež o to, že hojenie bradaviek trvá pri neefektívnej liečbe nesmierne dlho.

Autor: Jack Newman, MD, FRCPC, 2017.

Tento materiál sa môže kopírovať a šíriť bez predchádzajúceho dovolenia s podmienkou, že nie je použitý v žiadnom kontexte, ktorý by porušoval Kódex WHO o marketingu náhrad materského mlieka (1981) a následných rozhodnutí World Health Assembly.